

Programi Europske unije

U posljednje se vrijeme dosta govori o kraju pregovora s Europskom unijom, o sredstvima koja su Hrvatskoj na raspolaganju i o velikim sredstvima koja će Hrvatskoj biti na raspolaganju kad postane članica Europske unije.

Republika Hrvatska već dugi niz godina koristi financijske potpore Europske unije, da bi stjecanjem statusa zemlje kandidatkinje za članstvo (lipanj 2004. godine) Hrvatska počela koristiti pretpristupne instrumente. Pretpristupni instrumenti podupiru političke, gospodarske i institucionalne reforme, prekograničnu suradnju, regionalnu konkurentnost, regionalni razvoj, razvoj ljudskih resursa, te poljoprivredu i ribarstvo. Osnovni cilj koji Europska unija želi postići jest pomoći Hrvatskoj u ispunjavanju europskih standarda, da u najvećoj mogućoj mjeri pripremi svoje institucije, administraciju, tvrtke i civilno društvo za članstvo.

Kako je već naglašeno, do trenutka ulaska u punopravno članstvo EU, Hrvatskoj su dostupna sredstva pretpristupnih fondova EU i Programa unije, a nakon pristupanja u punopravno članstvo Hrvatskoj će postati dostupni instrumenti kohezijske politike EU.

RH je u razdoblju od 1996. do 2000. godine bila korisnicom programa OBNOVA, a od 2001. do 2004. godine korisnicom programa CARDS. Oba programa namijenjena su trećim zemljama, odnosno onima koje nemaju status kandidatkinje za članstvo u Europskoj Uniji. Stjecanjem statusa zemlje kandidatkinje, RH otvaraju se tri pretpristupna programa: PHARE (s ciljem pripreme za punu primjenu pravne stečevine Europske Unije te korištenje strukturnih i Kohezijskog fonda nakon pristupanja), ISPA (s ciljem pružanja podrške u području ekonomske i socijalne kohezije, a poglavito u području europske politike zaštite okoliša i prometa) i SAPARD (s ciljem rješavanja problema strukturnih prilagodbi u poljoprivrednom sektoru i ruralnim područjima).

IPA je instrument pretpristupne pomoći za razdoblje 2007. – 2013., koji zamjenjuje dosadašnje programe PHARE, ISPA i SAPARD. Program IPA trenutno je glavni instrument EU pomoći za Hrvatsku. Program se sastoji od 5 komponenti:

- Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija
- Prekogranična suradnja
- Regionalni razvoj
- Razvoj ljudskih potencijala
- Ruralni razvoj

Kako bi se ostvarili uvjeti za povlačenje sredstava i provedbu projekata, Europska komisija i Hrvatska su zajednički definirale programske dokumente, odnosno Operativne programe, u kojima su definirani nacionalni prioriteti po sektorima, prioriteti, mjere i aktivnosti po svim komponentama.

Nakon stupanja u punopravno članstvo, Hrvatskoj postaju dostupni strukturni instrumenti kohezijske politike EU: Europski fond za regionalni razvoj, Europski

socijalni fond i Kohezijski fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Europski fond za ribarstvo.

Svi ovi financijski instrumenti nisu bezuvjetni, odnosno da bi se oni mogli koristiti potrebno je zadovoljiti slijedeće uvjete:

- mora postojati višegodišnje strateško planiranje na razini središnje države kojim se definiraju ciljevi, prioritetna područja, strukture provedbe, financijske alokacije i sl.
- moramo imati pripremljene projekte
- moramo imati definirano sufinanciranje projekata

Suzana Belošević Romac
savjetnica gradonačelnika za EU projekt

